

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

معاونت پژوهش و فن آوری

به نام خدا

مشور اخلاق پژوهش

بیاماری از خداوند سبحان و اعتماد بر این که عالم محضر خداست و بمواره ناظر بر اعمال انسان و به منظور پاس داشت مقام بلند دانش و پژوهش و نظر بر اهمیت جایگاه دانشگاه در اعتلای فرهنگ و تمدن بشری، ماد انبویان و اعضاء هیئت علمی واحد های دانشگاه آزاد اسلامی متعهد می گردیم اصول زیر را در انجام فعالیت های پژوهشی مد نظر قرار داده و از آن تخطی نکنیم:

- ۱- اصل حقیقت جویی: تلاش در راستای پی جویی حقیقت و وفاداری به آن و دوری از هرگونه پنهان سازی حقیقت.
- ۲- اصل رعایت حقوق: التزام به رعایت کامل حقوق پژوهشگران و پژوهشگران (انسان، حیوان و نبات) و سایر صاحبان حق.
- ۳- اصل مالکیت مادی و معنوی: تعهد به رعایت کامل حقوق مادی و معنوی دانشگاه و کلیه به کاران پژوهش.
- ۴- اصل منافع ملی: تعهد به رعایت مصالح ملی و در نظر داشتن پیشبرد و توسعه کشور در کلیه مراحل پژوهش.
- ۵- اصل رعایت انصاف و امانت: تعهد به اجتناب از هرگونه جانب داری غیر علمی و حفاظت از اموال، تجهیزات و منابع در اختیار.
- ۶- اصل رازداری: تعهد به صیانت از اسرار و اطلاعات محرمانه افراد، سازمان ها و کشور و کلیه افراد و نهاد های مرتبط با تحقیق.
- ۷- اصل احترام: تعهد به رعایت حریم ها و حرمت ها در انجام تحقیقات و رعایت جانب تقد و خودداری از هرگونه حرمت شکنی.
- ۸- اصل ترویج: تعهد به رواج دانش و اشاعه نتایج تحقیقات و انتقال آن به به کاران علمی و دانشجویان به غیر از مواردی که منع قانونی دارد.
- ۹- اصل برت: التزام به برت جویی از هرگونه رفتار غیر حرفه ای و اعلام موضع نسبت به کسانی که حوزه علم و پژوهش را به شائبه های غیر علمی می آلیند.

معاونت پژوهش و فن آوری

به نام خدا

تمهد اصالت رساله یا پایان نامه تحصیلی

اینجانب عطاالله مومنی گزستان دانش آموخته مقطع کارشناسی ارشد در رشته مشاوره که در تاریخ ۱۳۹۲/۵/۱ از پایان نامه خود تحت عنوان: "مقایسه انگیزه پیشرفت و خودکارآمدی اجتماعی نوجوانان پسر مقطع متوسطه خانواده های فرهنگی و کارکنان شرکت مس شهربابک" با کسب نمره دفاع نموده ام بدینوسیله متعهد می شوم:

۱- این پایان نامه حاصل تحقیق و پژوهش انجام شده توسط اینجانب بوده و در مواردی که از دستاوردهای علمی و پژوهشی دیگران (اعم از پایان نامه، کتاب، مقاله و ...) استفاده نموده ام، مطابق ضوابط و رویه موجود، نام منبع مورد استفاده و سایر مشخصات آنرا در فهرست مربوطه ذکر و درج کرده ام.

۲- این پایان نامه قبلاً برای هیچ مدرک تحصیلی (هم سطح، پایین تر یا بالاتر) در سایر دانشگاه ها و موسسات آموزش عالی ارائه نشده است.

۳- چنانچه بعد از فراغت از تحصیل، قصد استفاده و هرگونه بهره برداری اعم از چاپ کتاب، ثبت اختراع و ... از پایان نامه داشته باشم، از حوزه معاونت پژوهشی واحد مجوزهای مربوطه را اخذ نمایم.

۴- چنانچه در هر مقطع زمانی خلاف موارد فوق ثابت شود، عواقب ناشی از آن را می پذیرم و دانشگاه آزاد اسلامی واحد مرودشت مجاز است با اینجانب مطابق ضوابط و مقررات رفتار نموده و در صورت ابطال مدرک تحصیلی ام هیچگونه ادعایی نخواهم داشت.

تاریخ و امضاء

نام و نام خانوادگی:

دانشگاه آزاد اسلامی

واحد مرودشت

دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی ، گروه مشاوره

پایان نامه برای دریافت درجه کارشناسی ارشد (M-A) در رشته مشاوره

عنوان :

مقایسه انگیزه پیشرفت و خودکارآمدی اجتماعی نوجوانان پسر مقطع متوسطه

خانواده های فرهنگی و کارکنان شرکت مس شهر بابک

استاد راهنما :

دکتر زهرا قادری

استاد مشاور :

دکتر لادن معین

نگارش :

عطاالله مومنی گزستان

تابستان ۱۳۹۲

صورتجلسه دفاع از پایان نامه کارشناسی ارشد (M.A)

نام و نام خانوادگی دانشجو: عطاالله مومنی گزستان در تاریخ ۱۳۹۲/۵/۱ رشته: مشاوره ازپایان

نامه خود با عنوان " **مقایسه انگیزه پیشرفت و خودکارآمدی اجتماعی نوجوانان پسر مقطع**

متوسطه خانواده های فرهنگی و کارکنان شرکت مسی شهر بابک " با درجه

ونمره دفاع نموده است.

نام و نام خانوادگی اعضای هیات داوری	سمت	امضاء اعضای هیات داوری
۱ -	استاد راهنما	
۲ -	استاد مشاور	
۳ -	استاد داور	
۴ -	استاد داور	

مدیر/معاونت پژوهشی

مهر و امضاء

مراتب فوق مورد تایید است .

سپاسگزاری

خداوند سبحان را شاکرم که توانستم یکی دیگر از مراحل تحصیل خود را با لطف و عنایت خاصه او به پایان برسانم. و بتوانم سهمی هر چند اندک، در راه توسعه علمی ایران عزیز بردارم. همچنین از زحمات سرکار خانم دکتر زهرا قادری و سرکار خانم دکتر لادن معین اساتید محترم راهنما و مشاور، که با صبر، حوصله و متانت بنده را راهنمایی نمودند و استاد محترم داور و مدیر گروه محترم کمال تشکر و امتنان را دارم که "من لم یشکر المخلوق لم یشکر الخالق". و در پایان از زحمات خانواده خوبم و دوستان و همکاران ارجمندم در واحد های اداری اداره آموزش و پرورش شهرستان شهربابک و مدیران محترم مدارس و سایر کسانی که در تدوین این تحقیق مرا یاری نمودند متشکرم و از خداوند منان سلامت و سعادت ایشان را خواستارم.

باتقدیم احترام :عطا... مومنی

تایستان ۱۳۹۲

تقدیم به:

به مادر عزیزم آنکه فروغ نگاهش، گرمی کلامش و روشنی رویش سرمایه ای جاودانی من است.
به همسرم به پاس همه مهربانی‌ها، محبت‌ها و همراهی‌های بی‌دریغش در تمامی مراحل زندگی
و تقدیم به فرزندان دلبندم شمره‌ها و معنای زندگی‌م.

فهرست مطالب

صفحه عنوان

فصل اول کلیات تحقیق

۳	۱-۱- مقدمه.....
۴	۱-۲- بیان مسئله.....
۶	۱-۳- اهمیت و ضرورت تحقیق.....
۸	۱-۴- اهداف تحقیق.....
۹	۱-۵- فرضیه های تحقیق.....
۹	۱-۶- تعریف مفهومی و عملیاتی متغیرها.....

فصل دوم پیشینه تحقیق

۱۲	۲-۱- مقدمه.....
۱۲	۲-۲- پیشینه نظری خودکارآمدی.....
۲۱	۲-۳- مبانی نظری انگیزه پیشرفت.....
۲۳	۲-۴- نظریه های مختلف درباره انگیزه پیشرفت.....
۳۲	۲-۵- ویژگی افراد دارای انگیزه پیشرفت بالا.....
۳۳	۲-۶- مروری بر تحقیقات انجام شده مرتبط با موضوع تحقیق.....
۳۸	۲-۷- جمع بندی و نتیجه گیری.....

فصل سوم روش اجرای تحقیق

۴۰	۳-۱- مقدمه.....
۴۰	۳-۲- طرح تحقیق.....

۳-۳-جامعه آماری.....	۴۰
۳-۴-نمونه و روش نمونه گیری.....	۴۰
۳-۵-ویژگیهای جمعیت شناختی و آمار توصیفی.....	۴۱
۳-۶-ابزار اندازه گیری.....	۴۳
۳-۷-روش اجراء.....	۴۷
۳-۸-روش تجزیه و تحلیل آماری.....	۴۸
۳-۹-ملاحظات اخلاقی.....	۴۸

فصل چهارم تجزیه و تحلیل داده ها

۴-۱-مقدمه.....	۵۰
۴-۲-داده های توصیفی.....	۵۰
۴-۳-یافته های استنباطی.....	۵۱

فصل پنجم نتیجه گیری

۵-۱-خلاصه فصل.....	۵۶
۵-۲-بحث و نتیجه گیری.....	۵۷
۵-۳-محدودیت ها.....	۵۹
۵-۴-پیشنهادات.....	۵۹

فهرست منابع

منابع فارسی.....	۶۱
منابع انگلیسی.....	۶۸

پیوست ها

چکیده انگلیسی

فهرست جداول

صفحه	عنوان
۴۱.....	جدول ۱-۳: وضعیت افراد پاسخ دهنده از نظر شغل سرپرست خانواده
۴۲.....	جدول ۲-۳: وضعیت افراد پاسخ دهنده از نظر تحصیلات پدر
۴۲.....	جدول ۳-۳: وضعیت افراد پاسخ دهنده از نظر سطح تحصیلات مادران
۴۳.....	جدول ۴-۳: وضعیت افراد پاسخ دهنده از نظر تعداد افراد خانوار
۴۴.....	جدول ۵-۳: تعداد و شماره گویه های خرده مقیاس های خودکارآمدی اجتماعی
۴۵.....	جدول ۶-۳: محاسبه آلفای کرنباخ برای پرسشنامه خودکارآمدی اجتماعی
۴۶.....	جدول ۷-۳: سئوالات و امتیازات هرگزینه از سئوال پرسشنامه انگیزه پیشرفت هرمنس
۴۷.....	جدول ۸-۳: محاسبه آلفای کرنباخ برای پرسشنامه انگیزه پیشرفت
	جدول ۱-۴: آمار توصیفی مربوط به انگیزه پیشرفت
۵۰.....	و خودکارآمدی اجتماعی پاسخ دهندگان
۵۱.....	جدول ۲-۴: داده های توصیفی مربوط به ابعاد خودکارآمدی
۵۲.....	جدول ۳-۴: نتایج آزمون T با نمونه های مستقل برای فرضیه اول
۵۲.....	جدول ۴-۴: نتایج آزمون T با نمونه های مستقل برای فرضیه دوم
۵۳.....	جدول ۵-۴: نتایج آزمون T با نمونه های مستقل برای فرضیه سوم

چکیده

این پژوهش با هدف مقایسه انگیزه پیشرفت و خودکارآمدی اجتماعی نوجوانان پسر مقطع متوسطه خانواده های فرهنگی و کارکنان شرکت مس شهربابک انجام شد. در این پژوهش از بین ۴۸۰ دانش آموز خانواده فرهنگی و شرکت مس، محصل در دبیرستانهای شهربابک با استفاده از روش تصادفی طبقه ای پس از همگن کردن از بین ۲۱۰ دانش آموز خانواده فرهنگی ۱۳۴ دانش آموز و از ۱۵۰ دانش آموز خانواده مس ۱۰۷ دانش آموز به عنوان نمونه انتخاب شدند و پرسشنامه های انگیزه پیشرفت هرمنس و خودکارآمدی اجتماعی نوجوانان را تکمیل نمودند. با استفاده از spss و روش آماری آزمون T مستقل یافته ها تجزیه و تحلیل شد. نتایج بدست آمده حاکی از آن است که بین میزان انگیزه پیشرفت و خودکارآمدی اجتماعی فرزندان خانواده های فرهنگی و شرکت مس تفاوت معنی دار وجود دارد. یعنی میزان انگیزه پیشرفت و خودکارآمدی اجتماعی فرزندان خانواده های فرهنگی بیشتر از دانش آموزان خانواده های شرکت مس می باشد. از بین ابعاد خودکارآمدی اجتماعی در دو بُعد کمک کردن یا کمک گرفتن، و بُعد عملکرد در موقعیتهای اجتماعی تفاوتی در دو گروه مشاهده نشد.

کلید واژه ها : خودکارآمدی اجتماعی، انگیزه پیشرفت، نوجوانان.

فصل اول

کلیات تحقیق

دوره متوسطه در نظام آموزش و پرورش از چند جهت دارای اهمیت و حساسیت است. نخست انتقال از آموزش عمومی و همگانی به آموزش دانشگاهی و تخصصی، دوم انتقال از محیط آموزشی به محیط کار و زندگی و بالاخره دوره انتقال از کودکی و نوجوانی به جوانی و از وابستگی به قبول مسئولیت است. از این رو در اکثر کشورها مقطع متوسطه را به عنوان منبع اصلی تربیت نیروی انسانی نیمه ماهر و ماهر به حساب می آورند و تاثیر آن را در رشد و توسعه اقتصادی و علمی کشور بسیار مهم می شمارند. (زاده محمدی، حیدری، جندقی، ۱۳۸۴).

تاثیر دو عامل خودکارآمدی اجتماعی^۱ و انگیزه پیشرفت^۲ بر رشد و پیشرفت فرزندان در این مقطع سنی بر کسی پوشیده نیست. خانواده ها نیز بیشترین تاثیر را در ارتقاء این دو عامل بر عهده دارند. خودکارآمدی یک جزء انگیزشی اساسی است که تعیین می کند فراگیران باظرفیت های ذهنی و دانش و مهارت هایی که از طریق تجربه کسب نموده اند چه خواهند کرد، به همین دلیل است که دانش آموزان با خودکارآمدی قوی محتمل تر است که در مقایسه با سایر فراگیران، پیشرفت تحصیلی بیشتری نشان دهند. (پاجارس، ۱۹۹۶).

در مطالعه ای پینتریچ و دی گروت^۳ (۱۹۹۰) دریافتند دانش آموزان دبیرستانی که خودکارآمدی بالایی داشتند استفاده بیشتری از راهبردهای یادگیری خودتنظیمی داشتند، در نتیجه پیشرفت تحصیلی آنان نیز بیشتر بود. از اینرو اعتقاد بر این است که باورهای خودکارآمدی یک عامل پیش بینی کننده مهم در یادگیری موفقیت تحصیلی است و این موضوع حتی پس از کنترل پیشرفتهای قبلی و مهارت های شناختی دانش آموزان همچنان صادق است (پینتریچ و شانک^۴، ۱۹۹۶).

انگیزه، عامل نیرو دهنده، هدایت کننده و نگهدارنده رفتار است. انگیزه را به موتور و فرمان اتومبیل تشبیه کرده اند. افرادی که دارای انگیزه پیشرفت سطح بالایی هستند در فعالیت های خود برای کسب موفقیت به سختی می کوشند و در مقابل کسانی که انگیزه چندانی برای پیشرفت و موفقیت ندارند تلاش چندانی نمی کنند بنابراین

¹ -social self - efficacy

² -achievement motivation

³ - Pintrich & Degroot

⁴ -Shunk

دلیل اینکه چرا ما بعضی رفتارها را انجام می دهیم و بعضی دیگر را انجام نمی دهیم انگیزه های ما هستند. (علایی خرایم ، ۱۳۹۰) .

یکی از مهمترین انواع انگیزش برای روانشناسی تربیتی است. این انگیزه گرایش کلی به تلاش برای موفقیت و انتخاب فعالیتهای موفقیت یا شکست هد فگراست. دانش آموزانی که انگیزه پیشرفت دارند و می خواهند و انتظار دارند که موفق شوند وقتی شکست می خورند، تلاش خود را دوچندان می کنند تا موفق شوند. انگیزه ی پیشرفت موجب می شود انسان سیر تکاملی و پیشرفت خود و جوامع بشری را طی کند. افراد با انگیزه ی پیشرفت قوی می خواهند کامل باشند و عملکرد خود را بهبود بخشند ، آنها وظیفه شناس وعلاقه مند به کارهای چالش برانگیز هستند. (آمس^۱، ۱۹۹۲) .

تاثیر یافت خانواده بر باورهای خود کارآمدی وانگیزه پیشرفت از ابتدای کودکی شروع می شود و تا بزرگسالی ادامه می یابد. والدین یا مراقبان کودک تجارب یا شرایطی را فراهم می کنند که تاثیر مختلفی بر این کودکان ونوجوانان می گذارند. وقتی خانواده به فرزند کمک می کنند تا بطور اثربخش با محیط برخورد کند ، تجارب در حد تسلط وفرصت های مختلف را برای فرزندان شان ترتیب می دهند. تاثیر مثبتی بر تحول باورهای خود کارآمدی آنها می گذارد. (حیدری ، ۱۳۸۶) .

امروزه روانشناسان معتقدند که شیوه های فرزند پروری والدین، سطح تحصیلات ، وضعیت اقتصادی آنها و... از عوامل مهم ایجاد یا عدم شکل گیری انگیزه پیشرفت وباورهای خودکارآمدی در کودکان هستند.

۱-۲- بیان مسئله

پیشرفت تحصیلی وعوامل مربوط به آن سالهاست که مورد توجه متخصصان آموزش وپرورش است وسالانه سهم زیادی از تحقیقات رابخود اختصاص می دهد. در میان رویکردهای مختلفی که به منظور بررسی عوامل تعیین کننده پیشرفت تحصیلی انتخاب شده است دو رویکرد مهم اصلی وجود دارد که در چندسال اخیر مطرح شده است وبر فرایندهای موثر بر عملکرد تحصیلی تاکید می ورزد. در رویکرد نخست تاثیر فرایندهایی محیط خانوادگی بر پیشرفت تحصیلی مطرح است ودر رویکرد دوم از فرایندهای خاص دانش آموزان نظیر خود تنظیمی و خودکار آمدی سخن به میان می آید. (میر مشتاقی، ۱۳۸۴).

در مدارس گرچه برنامه های درسی را از قبل وزارت آموزش وپرورش در جهت پیشرفت دانش

^۱ -Ames

آموزان تنظیم می کند و خط و مشی های آموزشی را پی می ریزد. ولی سهم خود کارآمدی و انگیزه پیشرفت دانش آموزان در پیشرفت تحصیلی او چشمگیر است. چه بسا دیده شده است دانش آموزی که صرفاً بخاطر داشتن انگیزه موفقیت^۱ بالا و قدرت مدیریت رفتاری کارآمدتر از دانش آموزانی که توان یادگیری بیشتری داشته (اما انگیزه پیشرفت بالایی نداشته) نمرات بهتری اخذ کرده است (بندورا^۲، ۲۰۰۱).

موریس^۳ (۲۰۰۲) معتقد است خودکارآمدی اجتماعی به عنوان یک عامل پیش بینی کننده افکار و رفتار افراد در موقعیت های مختلف عمل می کند و بر اساس ارزیابی منابع مختلف گذشته در مورد توانایی های فرد شکل می گیرد. افرادی که از خودکارآمدی اجتماعی پایینی برخوردارند به دلیل دریافت بازخوردهای منفی از دیگران در گذشته، نه تنها نسبت به توانایی های خود دچار شک و تردید می باشند، بلکه خودکارآمدی اجتماعی آنها دچار اغتشاش می شود. وقتی که این افراد در جلسا ت روان درمانی، مجهز به مهارت های شناختی و رفتاری می شوند، در موقعیت های اجتماعی بهتر عمل می کنند، اعتماد به نفس و احساس خودکارآمدی آنها افزایش می یابد و این مهم به نوبه خود باعث بهبود عملکرد رفتاری آنها در موقعیتهای بعدی می شود. بنابراین پرداختن به متغیرها یا عوامل تاثیرگذار بر خودکارآمدی می تواند اثربخش باشد.

از طرفی انگیزه پیشرفت دانش آموزان در مقطع سنی نوجوانی متغیر مهمی است که هم تحت تاثیر محیط خانواده است و هم تاثیر گذار بر موفقیت های آینده وی است. مک کلند^۴ (۱۹۸۷) معتقد است که می توان پیشرفت، ترقی و رفاه بیست سال آینده کشور را از روی انگیزه پیشرفت مردم و علی الخصوص کودکان و نوجوانان آن کشور در حال حاضر پیش بینی نمود این خود نشان دهنده اهمیت موضوع انگیزه پیشرفت و تاثیر آن در ترقی جوامع است.

والدین به عنوان قوی ترین اثر گذار بر الگوهای تعاملی خانواده به حساب می آیند. همان گونه که والدین بر افراد خانواده تاثیر می گذارند فرزندان نیز با ویژگی های شخصیتی و رشد رفتاری خود، تاثیراتی را بر رفتار والدین بر جای می گذارند. از این رو وقتی تاثیر خانواده سنجیده می شود باید کنش های متقابل شوهر و همسر، والدین و فرزند و همچنین وضعیت اجتماعی، اقتصادی و نگرش های غالب والدینی بررسی گردد. (اسمولاک^۵، ۱۹۸۷؛ به نقل از زاده محمدی و همکاران، ۱۳۸۴).

مروری بر تحقیقات انجام شده در مورد نقش متغیرهای بافتی در پیشرفت تحصیلی دانش آموزان نیز نشان می دهد که محیط خانواده و وضعیت اجتماعی - اقتصادی خانواده متغیری است که بیشترین

^۱ -motivation to succeed

^۲ - Bandura

^۳ -Muris

^۴ -McClelland

^۵ -Smolak

حجم تحقیقات را در میان تحقیقات مرتبط به تعلیم و تربیت، به خود اختصاص داده است (بورنشتین و برادلی^۱ (۲۰۰۳)؛ سیرین^۲، (۲۰۰۵)).

از عواملی که ممکن است به عنوان شاخص طبقه‌ی اجتماعی به کار برده شود، میزان درآمد است؛ زیرا، این شاخص، رابطه‌ی نسبتاً نزدیکی با موقعیت اقتصادی خانواده دارد. عامل دیگری که به عنوان شاخص طبقه‌ی اجتماعی به کار گرفته شده، سطح تحصیلات است. در بسیاری از تحقیقات، از سطح تحصیلات والدین برای نشان دادن طبقه‌ی اجتماعی استفاده شده است. در این خصوص، بایستی اشاره نمود که مطالعات مختلف در ایران نشان داده است که سواد پدر به طور اخص بهترین معیار تعیین کننده‌ی محیط فرهنگی و اجتماعی خانواده است و می‌تواند به طور مستقیم یا غیرمستقیم بر توانایی‌های ذهنی فرزندان اثر بگذارد. سومین عاملی که به طور گسترده‌ای در تحقیقات اخیر به عنوان شاخص طبقه‌ی اجتماعی به کار رفته است، شغل والدین می‌باشد. (احمدی، ۱۳۷۴؛ خیر، ۱۳۷۶).

با توجه به مطالب گفته شده واز آنجا که شاغلین آموزش و پرورش و کارکنان شرکت مس درصد عظیمی از مردم شهر بابک را شامل می‌شوند. و بین این دو گروه از نظر سطح تحصیلات و درآمد تفاوت وجود دارد. در این پژوهش محقق برآن است تا دو متغیر خودکارآمدی اجتماعی و انگیزه پیشرفت را در فرزندان پسر این دو خانواده مورد مقایسه قرار دهد.

۱-۳- اهمیت و ضرورت تحقیق

عوامل موقعیتی تاثیرگذار بر پیشرفت تحصیلی دانش آموزان شامل خانواده، همسالان و مدرسه است، که نقش خانواده در انگیزش و پیشرفت تحصیلی دانش آموزان بسیار بدیهی است، به طوری که وضعیت اجتماعی-اقتصادی و محیط خانواده از جمله مهمترین متغیرهای مربوط به خانواده است که تاثیر به سزایی بر رشد تواناییهای شناختی، اجتماعی و عاطفی آنان دارد (میس^۳، ۱۹۹۷).

اهمیت نقش خانواده به عنوان اولین جایگاه اجتماعی فرزندان کاملاً برای همگان آشکار است، والدین به عنوان مهمترین اعضاء این نهاد در تماس دائم با فرزند هستند و دنیای او را می‌سازند باید در مورد ارزشهای رشدی و پرورشی فرزند اطلاعات کافی را داشته باشند، زیرا این والدین هستند که می‌توانند با اعمال درست و به موقع روشهای مناسب فرزندان اجتماعی، دارای اعتماد به نفس و با انگیزه برای پیشرفت تحویل جامعه دهند (فدایی، ۱۳۷۳ به نقل از ابراهیمی، ۱۳۸۴).

^۱ - Brnshstyn & Bradley

^۲ - Sirin

^۳ - Miss

یکی از عوامل مؤثر در گرایش افراد به مطالعه و یادگیری، انگیزش پیشرفت می باشد. در واقع، این عامل، نقش اساسی و مهمی در یادگیری دارد و موتور حرکت فرد برای رفتارهایی است که به یادگیری بهتر و مؤثرتر منجر می شود. به همین دلیل، یکی از متغیرهای مورد مطالعه در پژوهش حاضر، انگیزه ی پیشرفت است.

مطابق با نظریه شناختی اجتماعی، خودکارآمدی تعیین کننده اصلی درافکار، احساسات و رفتار در موقعیت تنیدگی زا است (ترنر، ارسک و کمپ^۱، ۲۰۰۵). و نقش حیاتی در خودتنظیمی حالت های عاطفی بازی میکند (موریس، ۲۰۰۲).

انگیزه پیشرفت یکی از مهمترین انگیزه های آدمی است که طی چند دهه روانشناسان برجسته ای به بررسی آن پرداخته اند. تاثیرات وضعیت اجتماعی و اقتصادی خانواده هابرا انگیزه پیشرفت برکسی پوشیده نیست، و باتاثیراتی که براین موضوع می گذارد می تواند رشد و پیشرفت فرد، و جامعه را به شدت تحت تاثیر قرار دهد.

اعتقاد براین است که باورهای خودکار آمدی نقش مهمی در رشد انگیزش درونی دارد. این نیروی درونی وقتی رشد می یابد که تمایل برای دستیابی به این معیارها در فرد ایجاد می شود و در صورت کسب نتیجه فرد به خودسنجی مثبتی دست پیدا می کند این علاقه درونی موجب تلاش های فرد در طولانی مدت و بدون حضور پاداش های محیطی میشود (کدیور، ۱۳۸۲).

همسویی انگیزه پیشرفت و خودکار آمدی در سطح بالا موجب میشود که فرد از حداکثر توان بالقوه یادگیری خود استفاده کند. عکس این موضوع منجر به این می شود که فرد نتواند به توان بالقوه خود دست یابد. آن توان همچون گنج دست نخورده باقی می ماند و راندمان تحصیلی روز به روز تنزل می کند. پس بهترین موقعیت آن است که آرزوهای فرد باتوانایی های او همساز باشد (سیف، ۱۳۸۶)

از آنجایی که سواد و سطح تحصیلات خانواده، موقعیت اجتماعی، فرهنگی و اقتصادی، بر سلامت روانی، تأثیر بسزایی دارد و از آنجایی که سلامت روانی و یا آشفتگی روانی، بر آموزش و پرورش و بهداشت روحی و روانی و رشد و تربیت نوجوانان تأثیر دارد، می بایست شناخت عمیق تری از سطح سواد و تحصیلات و وضعیت اقتصادی خانواده ها به دست آوریم و به تاثیرات آنها بر دو موضوع اساسی زندگی فرزندانمان علم و آگاهی یابیم ضمن اینکه بسیاری از خانواده ها این علم و آگاهی را ندارند و فکر می کنند به صرف اینکه فرزندشان را از نظر مادی و اقتصادی تامین کرده و هرچه خواست در اختیارش گذاشتند دیگر او مشکلی نداشته و بایستی کامروا شود، یا برعکس اگر خود تحصیلات عالی یا درآمد بالایی ندارند نباید انتظار زیادی از فرزندشان داشته باشند.

به اعتقاد مک کلند (۱۹۸۷) که از پژوهشگران برجسته انگیزه پیشرفت است پیدایش این انگیزش

^۱ -Turner & Arsk & Camp

درافراد به شیوه های تربیتی والدین آنها بستگی دارد. در جامعه کنونی پرورش و بار آوردن نوجوانانی با انگیزه پیشرفت و خود- کارآمدی اجتماعی بالا به منظور رفع تنگناهای موجود به ویژه در ابداع و خلق روشها و فنونی که باعث خودکفایی ورهایی از وابستگی می شود اهمیت دارد. واز آنجاکه شاید به عوامل جمعیت شناختی تاثیر گذار در انگیزه پیشرفت و خودکارآمدی اجتماعی کمتر پرداخته شده است. ما با بررسی این رابطه ، انگیزه پیشرفت و خود کارآمدی اجتماعی را با مفاهیم سطح تحصیلات و میزان درآمد والدین ربط داده و آن را در فرزندان خانواده های فرهنگی و کارکنان شرکت مس شهر بابک مورد مقایسه قرار خواهیم داد که آیا تفاوت معنی داری در انگیزه پیشرفت و خودکارآمدی اجتماعی فرزندان پسر خانواده های فرهنگی و فرزندان کارکنان شرکت مس شهر بابک وجود دارد. بنابر این با استفاده از یافته های این تحقیق می توان برای برنامه ریزان آموزش و پرورش ، معلمان ، مدرسان آموزش خانواده ، والدین و دانش آموزان ، توصیه های در زمینه ی راههای افزایش انگیزه پیشرفت و خودکارآمدی اجتماعی ، و تاثیر سطح تحصیلات و درآمد خانواده ها بر این دو متغیر فراهم آورد.

۱-۴- اهداف تحقیق

۱-۴-۱- هدف کلی

هدف از پژوهش حاضر مقایسه انگیزه پیشرفت و خود کارآمدی اجتماعی نوجوانان پسر مقطع متوسطه خانواده- های فرهنگی و کارکنان شرکت مس شهر بابک می باشد ..

۱-۴-۲- اهداف فرعی

مقایسه ابعاد خود کارآمدی اجتماعی نوجوانان (قا طعیت اجتماعی^۱ ، عملکرد در موقعیت اجتماعی^۲ ، شرکت در گروه اجتماعی^۳ ، جنبه های دوستی و صمیمیت^۴ ، کمک کردن یا کمک گرفتن^۵) پسر مقطع متوسطه خانواده- های فرهنگی و کارکنان شرکت مس .

^۱ - social assertiveness

^۲ - performance in public situations

^۳ - participation in social groups or parties

^۴ - aspects of friendship and intimacy

^۵ - giving or receiving help

۱-۵- فرضیه های تحقیق

- ۱- بین میزان انگیزه پیشرفت نوجوانان پسر مقطع متوسطه خانواده های فرهنگی و کارکنان شرکت مس تفاوت معنی دار وجود دارد.
- ۲- بین میزان خودکارآمدی اجتماعی نوجوانان پسر مقطع متوسطه خانواده های فرهنگی و کارکنان شرکت مس تفاوت معنی دار وجود دارد.
- ۳- بین ابعاد خود کارآمدی اجتماعی نوجوانان (قاطعیت اجتماعی ، عملکرد در موقعیت اجتماعی ، شرکت در گروه اجتماعی ، جنبه های دوستی و صمیمیت ، کمک کردن یا کمک گرفتن) پسر مقطع متوسطه خانواده های فرهنگی و کارکنان شرکت مس تفاوت معنی دار وجود دارد.

۱-۶- تعریف مفهومی و عملیاتی متغیرها

۱-۶-۱- تعریف مفهومی متغیرها

خودکارآمدی اجتماعی : توانایی ادراک شده فرد جهت انجام رفتارهای معین در موقعیت های مختلف است و نقش تعیین کننده ای در رفتار او نسبت به آن موقعیتها دارد (گادیانو و هربرت^۱ ۲۰۰۶)

انگیزه پیشرفت : میل یا اشتیاق برای کسب موفقیت و شرکت در فعالیتهایی است که موفقیت در آن ها به کوشش و توانایی های خودشخص وابسته است. (اسلاوین ، ۲۰۰۶ ؛ ترجمه سید محمدی، ۱۳۸۵).

تعریف مفهومی ابعاد خودکارآمدی اجتماعی :

قاطعیت اجتماعی : عبارت است از گرفتن حق خود و ابراز افکار ، احساسات و اعتقادات خویش به نحوی مناسب ، مستقیم و صادقانه بصورتی که حقوق دیگران زیر پا گذاشته نشود. (هارجی^۲ ، ۱۹۹۸؛ ترجمه بیگی و فیروز بخت ، ۱۳۷۷).

عملکرد در موقعیت های اجتماعی : موقعیت اجتماعی عبارت است از اعطای مقامی در سلسله مراتب کیفی کل جامعه به هر فرد به استناد مجموع ارزیابی ها از هر یک از پایگاه هایی که احراز کرده و پاداش هایی که از هر یک از آنها عایدش شده است. (کورز^۳ ، ۱۹۹۴؛ ترجمه ثلاثی ، ۱۳۷۳).

^۱ -Gaudiano & Herbert

^۲ -Harjy

^۳ -Kurz

شرکت در گروه های اجتماعی : عبارت از شرکت در تجمعی دو یا چند نفره که بیشتر بوسیله نیروی پیوندبخش

(وجه شبه) با یکدیگر ارتباط دارند و میان آنها کنش متقابل اجتماعی برقرار است (عضدانلو، ۱۳۸۶). دوستی و صمیمیت : صمیمیت شامل احساس نزدیکی، برقراری ارتباط متقابل و دلبستگی در رابطه است و جزء عاطفی و هیجانی عشق را در برمیگیرد. دوستی رفتار متعادلی است که در یک ارتباط عاطفی دو جانبه بروز می دهد دوستی احساس سبک و آرامی از تعلق خاطر است که در آن هیچ گونه علامتی از ناخوشی نداریم.

۱-۶-۲- تعریف عملیاتی متغیرها

خودکارآمدی

عبارت است از نمره ای که فرد از پاسخ گویی به مقیاس خود کارآمدی اجتماعی نوجوانان کنلی^۱ (۱۹۸۹) بدست می آورد . این مقیاس دارای پنج زیر مقیاس: قاطعیت اجتماعی - عملکرد در موقعیت اجتماعی - شرکت در گروه های اجتماعی - جنبه های دوستی و صمیمیت - کمک کردن و کمک گرفتن می باشد. نمره کل آزمون بین ۲۵ تا ۱۷۵ قرار دارد و نمرات بالاتر حاکی از سطح بالای خود کارآمدی اجتماعی آزمودنی است. (دی هارت ریچاردسون، ۱۹۹۹).

انگیزه پیشرفت :

نمره ای است که فرد در پرسشنامه انگیزه پیشرفت هرمنس^۲ (۱۹۷۰) بدست می آورد . این پرسشنامه نه ویژگی که متمایز کننده افراد دارای انگیزه پیشرفت بالا از افراد با انگیزه پیشرفت پایین را اندازه گیری می کند. نمره ای که فرد از مجموع سئوالات بدست می آورد . نشانگر انگیزه بالا یا پایین او می باشد .

نه ویژگی متمایز کننده افراد شامل : بالا بودن سطح آرزو - انگیزه قوی برای تحرک بسوی بالا - مقاومت طولانی در مواجهه با تکالیف با سطح دشواری متوسط - تمایل به اعمال تلاش مجدد در انجام تکالیف نیمه تمام - ادراک پویایی از زمان : یعنی احساس اینکه امور سریع روی می دهند - آینده نگری - توجه به ملاک شایستگی و لیاقت در انتخاب دوست و همکار - انجام دادن کار به نحو احسن .

^۱ -Connlly
^۲ -Hermans